

Motion till riksdagen 2018/19:3022

av Karin Rågsjö m.fl. (V)

med anledning av skr. 2018/19:34 Riksrevisionens rapport om investeringsstödet till särskilda boenden för äldre

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör uppdra åt lämplig myndighet att genom en inventering bland Sveriges kommuner säkerställa statistik över behovet av särskilda boenden i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

Tryggt boende

Hur vi bor påverkar våra möjligheter att leva ett bra, tryggt och självständigt liv också när vi blir äldre. Många äldre vill bo kvar i sin bostad och det område de känner sig hemma i. Andra vill vid förändringar i livet kunna byta boende för att få en modern tillgänglig bostad nära service och kommunikationer eller kanske någon form av gemenskapsboende.

Det måste finnas olika boendialternativ för äldre. Detta är i dag svårt, framför allt på grund av bristen på hyresrätter. Den marknadsvänliga bostadspolitiken slår hårt mot de äldre som inte har råd att köpa dyra bostadsrätter men behöver en modern lägenhet. Inte minst gäller det de pensionärer som har det sämst ställt, varav de flesta är kvinnor. Det behöver utredas hur såväl befintliga bostäder som de som byggs nu kan möjliggöra för äldre personer att lättare klara sig själva, odla sina intressen och ha ett socialt nätverk.

Sedan början av 2000-talet har en omfördelning skett från särskilt boende till insatser i det egna hemmet, och antalet personer som bor i särskilt boende har minskat drastiskt. Samtidigt har antalet äldre ökat i befolkningen. De som är 80 år har blivit nära 10 000 fler sedan 2006, vilket borde ha inneburit ett ökat behov av platser på särskilt boende. Under samma period har fler personer beviljats hemtjänst. Äldre ska kunna bo hemma så länge de själva vill, men när behovet av stöd ökar och de vill flytta måste det

finnas möjlighet till det. Kommunerna ansvarar för inrättande av särskilda boenden oavsett om behoven beror på demenssjukdom eller fysisk eller psykisk ohälsa.

I skrivelse 2018/19:34 redogör Riksrevisionen för det investeringsstöd som kommunerna tagit del av under 2007–2014. I den rapporten finns flera indikationer på att utformningen av stödet inte åtgärdat de problem som var intentionen med stödet. Det blir tydligt i rapporten att marknaden inte kan avhjälpa välfärdens behov och utmaningar och att stödet varit felriktat och därmed inte möjligt för kommunerna att nyttja.

Kommunerna har med gällande lagstiftning också stora möjligheter att utforma särskilda boenden efter olika behov. Ibland kan skillnaderna i riktlinjer och handläggning variera kraftigt. Antal bifall och avslag bör jämföras mellan kommunerna och även vilka motiv som anges i besluten vid avslag på ansökningar om särskilt boende. Det bör också jämföras i vilken omfattning avslag överklagas och om det finns socioekonomiska skillnader och könsskillnader bland dem som överklagar samt i vilka fall besluten ändras av domstolarna. I utredningen bör det också belysas om det finns andra aspekter som påverkar möjligheten att få plats i särskilt boende. I likhet med Riksrevisionens rapport anser Vänsterpartiet att en samsyn över nuvarande och kommande behov i kommunerna gällande boendeformer för äldre är nödvändig för att kunna tillföra mer riktade insatser som gör skillnad på riktigt.

Regeringen bör uppdra åt lämplig myndighet att genom en inventering bland Sveriges kommuner säkerställa statistik över behovet av särskilda boenden i Sverige. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Karin Rågsjö (V)

Momodou Malcolm Jallow (V)

Mia Sydow Mölleby (V)

Jessica Thunander (V)

Linda Westerlund Snecker (V)

Maj Karlsson (V)

Jon Thorbjörnson (V)

Vasiliki Tsouplaki (V)

Jessica Wetterling (V)